

КИРИЛ БОЖИЛОВ
ИЗТЪРВАНИЯТ МОМЕНТ

chitanka.info

Домът ни за мене е като кафез за папагалче: хранят ме, показват ме на гостите си, радват ми се срещу задължението да не напускам кафеза...

През седмицата — пак добре: нали отивам на училище, известно разнообразие е. Но неделите ми са ад. Сутрин — чистене, готвене, пране; помагам на мама, нямам нищо против. Дори се гордея с това.

Но следобедите?

Наистина понякога ме пускат да изляза. След много настоявания и обяснения, че ако не отида, ще ме накажат от училището. Отивам на кино или рожден ден с класа. За точно определени часове: от — до. Само когато е светло. Да не съм посмяла да закъснея. Нещо като градски отпуск на войниците; в нашия квартал имаме казарма, гледала съм от прозореца как тичат да се приберат...

И въпреки че те — родителите ми, понякога ме пускат, после ми го натякват цели месеци: че за мене развлеченията били по-важни от уроците; защо е нужно да скитосвам на тая опасна възраст, след като имаме телевизор, при това цветен — за мене го били взели. Учи, учи, учи, момиче, а „зей пазар“ — като порастеш! — това е философията на майка ми. Тя може да бъде деспот до садизъм, татко е безгласна буква.

А съм вече седмокласничка.

Всъщност така стегнато ме държат от година-две. Може би защото явно пораснах, за някои неща ми се наложи да попитам майка ми. Пък разни съседки й били разправяли какви ли не покъртителни истории за мои връстнички от града ни. Разказа ми ги и тя — ужасни наистина. И навярно след тайни заседания родителският ми екип настръхна, „засили контрола“.

Постепенно загубих приятелките си, не можеха вече да разчитат на моята компания. В училище все още ме уважаваха, но престанаха да ме канят за излизане — може би и от чувство за такт: знаеха моите рани.

Станах затворена, нервна, тъжна.

Да дружа с момчета?

Исключено!

Макар че можех да измисля хиляди хитрости; щях ли да бъда доволна от себе си? Добре се познавах — не са за мене авантюрите.

А харесвах едно момче, по-голямо от мене.

То рядко си е в града. Има бездетна леля в окръжния град, тя, изглежда, го е осиновила. Там учи, идва си само през ваканциите. Семействата ни са приятелски, гостуват си от време на време — ядене, пиене, стари танци. Ако дойдат у нас, ще го доведат, ще си го заведат. Така става и с мене — ако ние им гостуваме. През цялото време двамата сме с тях, на трапезата — и толкова.

Много страдах.

Но всичко понасях твърдо. И много естествено — охладнях към родителите си. Може би защото те първи и твърде рязко се промениха към мене. Дори от майка си не получавах никакви ласки. Забравих кога за последен път двете с нея сме разговаряли нежно, с взаимна обич. Само подозрения, намеци и съвети, съвети, строг контрол.

Вярно, обличат ме добре, хранят ме сито, издържат ме. Но не разбират ли: убиват детството ми, създават ми противен характер.

А обичах хората.

Бях весело момиче, не пропусках никакви игри. Децата ми казваха „Нашата Емка“; понеже имаше и друга Ема, от по-далечен квартал и идваше да играе с нас.

Лошото беше това: родителите ми навярно си бяха вгълпили, че вършат тези свои безобразия от прекомерни грижи и обич към мене — нямат друго дете.

И може би са прави, че съм непризнателна?

Какво изключение — през лятото ме пуснаха на лагер. Окръжен лагер за пионери — Петрово бърдо.

Как така ме пуснаха ли?

Защото леля ми, тя е учителка, беше заместник-началник на лагера. Убеди ги, без дори да съм настоявала. Направи ги на нищо: къде са ме завели някога, били ли сме поне веднъж някъде на почивка семейно, детето (тоест — аз) още не знае какво е море, какво е планина, не разбират ли, че вършат престъпление спрямо мене, а за всяко престъпление рано или късно се издава присъда — колкото по-късна, толкова по-жестока е присъдата...

Леля е жена с широка душа, мома на тридесет и три години. Дядо Васил и баба избягаха от нас, отидоха да живеят при нея. Там винаги има гости, носят се песни, лягат си винаги след полунощ. Дядо е стар бохем, китарист — знае всички шлагери, някогашните и най-новите.

* * *

В лагера бях свободна както никога, играх до насита — както преди. И отново аз си бях аз. Намерих си много приятели — момичета и момчета.

Едно от момчетата в лагера се казваше Сашко.

Русо, пъргаво — спортистче. На всичко можеше да играе, и то добре. Разправяше смешки. Пееше хубаво, още по-хубаво танцуваше. Много често ме канеше да танцуваме. Душата ми беше жадна за хора, за уважение, за обич. А той ме уважаваше подчертано силно. Приятно, забавно ми беше с него. Свикнах с поведението му. Мъничко като че ли се и привързах. И разбирах, че е така, защото нямаше ли го него, ставаше ми пусто и безинтересно, започвах да следя дали няма да се появи отнякъде; появи ли се, развеселявах се...

Той ставаше все по-мил към мене. Редовно ми отстъпваше десертите си. Веднъж ми донесе малини от гората. Все в своите отбори ме включваше за всички игри...

Изобщо Сашко във всичко ми беше симпатичен.

Не ми се прибираще у нас. А някои деца вече си заминаха — щели да летуват на море, родителите им направо отгук ги взеха с колите си. Моите родители вземат отпуските си през есента, за да правят зимнина — рафтовете в мазето скърцат от бутилки и буркани с компоти, сиропи, лютеници.

Оставаха още три дни от смяната.

Вечерта щяхме да имаме лагерен огън. Момчетата целия следобед събираха дърва, направиха ог-ро-омна купчинка на поляната.

Всеки отряд приготвяше своя програма.

Забелязах, че Сашко за дълго изчезна. От четири до шест часа изобщо не го срещнах. Обиколих целия лагер, не го открих. И отчаяна седнах на пейчицата до чешмата. В задния двор, почти до горичката. Тук обикновено вечер се събирахме „смешкарите“ — вицаджиите. Провеждали сме и състезания за вицове на различни теми — който отбор си свърши вицовете, губи. Моите вицове край нямат, зная ги най-вече от дядо Васил. Той веднъж се пошегува: друго ако не мога да ти оставя за наследство, Емче, поне ще имаш дядовия си тефтер с 999 вица... Не е съвсем прав, крие от мене, но баба ми е казвала: внасят ми

пари в спестовна книжка на мое име; баба никога не е работила, дядо е водопроводчик и пари получава не малко, ала наистина никога в живота си не е имал спестовна книжка.

Бях сама на пейчицата и Сашко ме намери.

Той изскочи иззад гърба ми, изплаши ме, а колко му се зарадвах. Непоканен ще седне, каза ми. И седна до мене. На известно разстояние. Винаги е с ножче — обича да дялка нещо. И сега държеше ножчето си — с форма на риба. Държеше и една лодка — миниатюрна, от борова кора. Много красива, имаше си и име — „Емка“.

Досмеша ме, нали се казвам Емка.

А Сашко беше смутен.

Не му приличаше тая стеснителност.

— Впрочем, ЕмВе, това скромно нещо е за тебе. Ето тук — оставям го, виждаш ли? И си тръгвам — да не ти преча...

Тръгна си, някак препънато.

И думите му бяха препънати на тоя сладкодумец Сашко.

Разбихах го: трудно му е да върши сериозни работи. Беше с риза на жълто-кафени ивици, тесни, но не и съвсем. Като тигрова кожа. Всичките му фланелки са такива — на тигрови ивици, само че в различни цветове. Момчетата с уважение го наричаха Тигъра. Например: „Да сте видели тук някъде Тигъра?“ — и така нататък. Но може би и защото е пъргав и силен като тигър?

Единствен той ми казва ЕмВе.

Казва ми го само когато сме двамата. Това ми е всъщност „фирмата“ — Емка Веселинова.

Отдавна не бях се радвала така на подарък. Тръпнех и разглеждах лодката, вече бях сигурна: ето защо го нямаше толкова време — правил е лодката. И все за мене ли е мислил?... Не смеех да я хвана по-здраво, толкова нежна беше. И красива. У нас винаги ще стои на бюрото ми, казвах си почти като клетва. Не можех да контролирам вълнението си. Леко се задушавах. Радостта ми преля, насълзих се.

И забелязах, че на дъното на лодчицата имаше листче. Застлано, букви прозираха — Сашко ми беше написал писмо?

Разгънах листчето. Чета го, а ръцете ми треперят като на баба. Коленете ми — също.

Еми, привет!

Глупчо! — сигурно веднага ще ме наречеш.

И до голяма степен няма да сбъркаш. Но какво да правя, след като хлътнах. Не ми се смей, ами бързо ми повярвай. Ти не може да не си забелязала, че те харесвам. Че непрекъснато се мотая край широките ти поли (отиват ти, честна момчешка). Не знаех как да ти го кажа — за харесването. Срамувах се. А и думите, които си подготвих, все ми се струаха смотани; като мене. Друго нещо си е да разкажеш виц, нали? Но няма за кога да отлагам. Скоро ще се разделим. И никога ли повече няма да се чуем, Еми, и да се видим? Страх ме хваща... Тъжно е, нали? Без тебе ще ми е тъжно. Смятам, че няма да се получи пагубно земетресение, ако си пишем. Дано с нищо не съм те огорчил. Ако неволно съм направил това, значи съм огромно магаре. И моля те, прости ми. Не бъди жестока — приеми ме за приятелче. За честно приятелче — ще си пишем, ще си разменяме разни неща за колекции и така никога няма да се забравим. Дори да не си съгласна, моля те, ела пак тук — да ми кажеш. Да го чуя от тебе. И да се разделим с уважение. Чакам те след 3 600 секунди...

Сашика

Веднага пресметнах: след един час.

„Искам, Сашко, чуваш ли ме, Саше — искам, много искам да си пишем!“ — викаше до раздиране душата ми, но не се съмнявах: само да разберат нашите и ще ме направят на сурова наденица.

Освен да дам адреса си на някоя съученичка?

Не, тя ще сподели с друга съученичка, другата — с трета, все някоя ще се раздрънка.

Леля! — сетих се изведнъж, намерих я сама в стаята. Разказах ѝ за лодката и писмото. Тя ми се усмихна, помилва ме.

— Харесваш ли го?

— Много.

— Искаш да си пишете?

— Да.

— Разбирам те. И като леля изцяло те подкрепям. Само че какво от това? Научи ли майка ти, ще те оскубе като попарено пиле... Тя е просто невменяема!

— Лельо, ами... ако писмата идват до теб?

Леля сериозно се замисля.

— Би могло, Емче... Би могло, да! Но с лъжа. Нужно ли е? Нека двете заедно да решим: нужно ли е да лъжем? Или да оставим нещата естествено да се развиват! Въпреки всичките последствия — честно и доблестно, в името на чистите ти детски чувства. Защото тези неща не се държат в торбичка... И за обичта се воюва, няма значение кога се е появила. Като, разбира се, аз ще те подкрепям храбро. Но кой е този хубавец?

— Сашко. Тигъра му казват...

— Русичкото? Спортистчето?... Да-а, симпатичен е, по-скоро — приятен и добродушен, природно интелигентен. Аз съм „за“. Но си помисли.

Оставах ми още пет минути, трябваше да тръгвам.

Тръгнах на първата си среща с момче. Едва когато преминах в задния двор, изправих глава: дали е там?

Сашко вече ме чакаше прав, притеснен — личеше си отдалече.

Препънах се от съвсем дребно камъче. Дъхът ми за дълго се изгуби.

Спрях от другата страна на пейката. Кой знае каква съм изглеждала. Като че ли онемях, не знаех какво да му кажа. И тия коварни сълзи — откъде се намериха. Само няколко. Другите вече ги преглъщах.

— Еми, не се притеснявай... Аз те разбирам.

— Нашите, Сашко... Само да научат... А иначе...

— Благодаря ти за това „иначе“. И честно ти пожелавам, Еми, никога да не изпадаш в моето положение, никога!...

Никога не бях го виждал такъв, тъжен и свит. Въпреки това мило ми помахаш с ръка. Не ми се разсърди. Намери сили и ми се усмихна. И се затича. Достигна живия плет, подстриган на около един метър височина. Не го заобиколи. Само леко се засили и го прескочи с „ножица“.

На лагерния огън го нямаше.

Попитах едно момче от неговия отряд — не знае ли нещо за него? „А, той си замина — каза ми, — замина си с рейса в 6 часа след обяд, по спешност.“

Останалите два дни от лагера бяха глупави.

А от недосетливост не бях научила къде живее. Знаех само името му. Шеговито той казваше за себе си, че е АлеГро — като музикалния термин за весело и игриво изпълнение, понеже се казваше Александър Грозев.

Можех да попитам момчето от неговия отряд не знае ли адреса му? Няколко съображения не ми позволиха. Най-вече да не изложа Сашко. А и себе си да не унижа пред другите, защото момчето може и да разпръсне из лагера. И най-важното: сетих се за една малко забъркана, но изглежда, много вярна сентенция: че изтърваният удобен момент вече не е никакъв момент...

* * *

Беше есен, една неделя леля дойде рано-рано у нас. Не бях я виждала отдавна, случи се, за минутка двете останахме сами и тя тихичко ме попита:

— Прежали ли го?

— Мъча се.

— Ще се помъчиш още малко и всичко ще ти се разясни — това е като кървав изгрев при утринна мъглица...

Леля е романтичен човек, пише стихове, някои ѝ отпечатват в учителския вестник. Тя е гордостта на дядо Васил, защото самият той понякога разговаря с хората в рими.

А наистина не можех да забравя Сашко. Лодчицата му ми беше най-скъпото нещо у дома. Взех пари от баба и дядо и си накупих все „тигрови“ блузи. Писмото му помня като на касетофонен запис, преповтарям ли си го, все едно чувам гласа му, все едно виждам самия него. Моите родители съвсем се укротиха. Понеже аз изобщо не ги молах да излизам където и да било. Такава вече ме харесвах...

Леля беше тръгнала за градчето С., наложи се над родителите ми да ме вземе със себе си — да съм се разнообразила малко. Тя и шофира, има си сиво трабантче, от новите. Не скри каква работа има в

С. — понеже колекционира монети с образи на велики хора, някакъв неин колега от С. ѝ обещал такива монети. Знам, нарочно каза за монетите; моите родители скочиха: ще може ли и на тях да вземе, сребърни, юбилейни — колкото може повече, ей сега ще ѝ дадат пари. Леля каза, че има достатъчно пари в себе си и ми смигна — бе постигнала своето: нашите без разпавии ме пуснаха с нея. Те не са никакви колекционери, а сребролюбци — трупат юбилейни сребърни монети, не знаят как да ги съхраняват и те са потъмнели...

С леля винаги е интересно и приятно.

Какъв незабравим ден беше тая неделя. Къде ли не минахме из града, обядвахме в луксозен ресторант. Накрая тя отиде при своя колега за монетите.

Аз предпочетох да се поразходя по главната улица, за втори път идвах в това градче. Определихме си среща пред киното зад градинката и тръгнах сама — всичко ми изглеждаше толкова невероятно.

И най-невероятното: пред едно щандче за книги на самия тротоар видях Сашко — никаква „тигрова“ фланелка, беше в ученически костюм и бяла риза, сресан, елегантен. Под мишницата му книга, броеше стотинки да я плати. Затова пък аз бях „тигрица“ — с блуза на ивици.

Едва не го извиках с всички сили. Ами ако отзад покрива очите му с длан? Не, просташко е. Ох, щура бях, как да му се покажа?

Успях да му се изпреча, когато той вече си тръгваше, зачетен в книгата — беше стихосбирка.

— А, кого виждам?!

— Виждаш ЕмВе-то!

— Но какво правиш тука?

— Случайно съм. А ти?

Той бил от съседното село Дъбчево. Майка му и баща му били лесничей — за една година изтеглени на работа в районния разсадник; тук ще учи. Живееел задоволително — малко градче, нови приятели.

Бързаше, трябваше сама да се досетя.

Бях неузнаваемо щастлива, с неподозирана решителност се кълнях: няма за втори път да изтърва удобния момент, няма! Чакала го бях денонощия наред, като от небето ми падна сега моментът...

Не исках и да мисля за родителите си, казах на Сашко: съгласна съм да си пишем, поканих го в моя град. И спрях изведнъж, разбрах, че съм сбъркала; разбрах по това, че Сашко се притесни.

Бе си купил „Извървяното“ от Дамян П. Дамянов.

— Еми, толкова пожелания съм правил. Единствено твоето не се осъществи: никога да не изпадаш в онова мое положение от лагера...

Той виновно се обърна.

Погледът му ми подсказа: по-встрани, до количка със сладолед стояха две момичета и едно момче. Там имаше четири велосипеда, едното момиче държеше два сладоледа...

Кимах няма, хапех устни, за да не ревна — бях прозряла докрай жестоката истина за изтървания момент... Завинаги губех това честно момче! Сашко и сега доказва, че е изключително честен и добродушен, толкова внимателно ми го каза и умно...

И двамата помълчахме, аз прошепнах съкрушено:

— Разбирам те, Сашко...

Станахме един на един...

— Еми, само когато се играе за надмощие, например в някакво състезание, може да има победа или загуба, натрупване на точки. Аз не играх — ще ми повярваш ли? И ти си оставаш за мене момичето, което обичах за пръв път: Еми, Емка, Емчето. Никой друг не може да те измести.

— И тебе, Саше. Знай го!

— Няма да е честно, ако те заблуждавам: сега Женя също я обичам — за други неща, по съвсем друг начин.

— Чакай те, вече се обръщат... Желая ти щастие...

И му подадох ръка, с мисъл: завинаги се разделяме, защо дойдох тука, защо прерязах мечтите си... Ах, тия мои родители!

Той пое ръката ми с подчертана сърдечност. С двете си длани. Задържа я дотолкова, доколкото да повярвам на сърдечността му.

После дълго не можех да се избавя от усещането как ръката ми бавно се изплъзва от неговите топли и силни длани...

* * *

Сигурно ще имам и други момчета за приятели, рано или късно.

Поне още едно момче — това, за което все някога може би ще се омъжа. Ще съм добра съпруга, знам. И сигурно ще го обичам — „за други неща, по съвсем друг начин“. Но никога няма да забравя първата си обич — Сашко: симпатичен, весел, силен, внимателен; защо не намирам поне един недостатък у него?...

Стига ми това, че го срещнах и опознах; не за да го сравнявам с други, а самата аз да се стремя да бъда като него.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.